

Sydkraft Hydropower AB
Åke Henriksson
Box 850
851 24 Sundsvall

ake.henriksson@uniper.energy

Synpunkter på samrådsunderlag gällande dammupprustning och anläggande av fiskväg vid Laxsjödammen i Timrå kommun, Västernorrland

Syntes

Då flera fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar kan beröras av planerad ombyggnad av damm ska företaget snarast samråda med länsstyrelsen samt eventuellt inhämta tillstånd och/eller anvisningar innan arbetet påbörjas.

Bakgrund

Enligt Riksantikvarieämbetets (Raä) databas över kulturhistoriska lämningar (FMIS) finns fyra kulturlämningar i eller nära området för de planerade åtgärderna. Tre är rubricerade som övriga kulturhistoriska lämningar (ÖKHL) och en som fornlämning, se tabell nedan.

Ljustorp 208. Beteckningen (lämningstyp) och den antikvariska rubriceringen på denna är felaktig. Detta är inte en *skärvestenshög* så som det idag och felaktig står i FMIS. Vid registrering 1989 har den helt riktigt betecknades som *skärvestensförekomst* och därmed som en ÖKHL. Sedan dess har man vid olika tillfällen uppmärksammat kvartsavslag inom området vilket medför att beteckningen (lämningstyp) bör ändras till *boplats* och därmed även den antikvariska bedömningen till fornlämning.

Oavsett rubricering och/eller antikvarisk bedömning är storlek/utsträckning på denna lämning okänd. Detta är normalt vad gäller denna lämningstyp. Dessutom är det vanligt i Norrland med boplatslämningar kring ett utlopp från en sjö. Från liknande lämningar och lägen vet man att deras utbredning kan vara omfattande. Då Laxsjön är reglerad och dagens vattennivå högre än den ursprungliga kan bevarade rester efter boplatsen även förekomma mellan dagens strandlinje och den ursprungliga.

Denna skärvestensförekomst/boplatslämning ligger i omedelbar anslutning till den dammanläggning som ska byggas om. Då renoveringen av utskovet och byte av luckor måste ske i torrhet kommer en tillfällig fångdamm att anläggas i sjön framför dammen. Därmed kan planerad verksamhet komma att påverka lämningen.

Ljustorp 297 är en fångstgrop och fornlämning. Även den kan komma att påverkas då de planerade arbetena berör närområde kring denna.

Arbete i och kring fornlämningar regleras enligt kulturmiljölagen 1988:950 där det står:

1 § att det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljö och att den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

2 § att till en fornlämning hör ett så stort område på marken, sjö- eller havsbotten som behövs för att bevara fornlämningen. Detta område benämns fornlämningsområde och dess storlek fastställs av länsstyrelsen.

6 § Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

10 § Den som avser att uppföra en byggnad eller en anläggning eller genomföra ett annat arbetsföretag bör i god tid genom att inhämta information från länsstyrelsen ta reda på om någon fornlämning kan beröras av företaget och i så fall snarast samråda med länsstyrelsen.

Ljustorp 451 och 453 utgör rester efter en grund till en smedja respektive rester efter en närmast monumental flottningsränna. Bägge rubriceras idag som ÖKHL och därmed skyddas enligt Skogsvårdslagens 30 § där det står att hänsyn ska visas så att skador undvikas på kulturlämningar. Det är Skogsstyrelsen, eventuellt i samråd med Riksantikvarieämbetet och/eller länsstyrelsen, som meddelar föreskrifter om den hänsyn som ska tas.

Slutsats

Innan arbete påbörjas ska företaget kontakta länsstyrelsen samt inhämta tillstånd och/eller anvisningar vad gäller åtgärder som ska visas gentemot kulturlämningar i närområdet.

David Loeffler

Antikvarie, Arkeolog, Filosofie doktor

Enheten för Kulturmiljö och samlingar

Murberget Länsmuseum Västernorrland

Box 34

871 21 Härnösand

0611-88 662

070-32 45 298

david.loeffler@murberget.se

Kopia till Länsstyrelsen Västernorrland

Raä inv. nr.	Typ	Antikvarisk bedömning
Ljustorp 208	Skärvtenshög	Övrig kulturhistorisk lämning
Ljustorp 297	Fångstgrop	Fornlämning
Ljustorp 451	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning
Ljustorp 453	Flottningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning